

مترجمدن اؤن سؤز

هله اون سگگيز ياشلار يما دولما ميشديم كى مين اوچ يوز قيرخينجى ايلين اوللرينده نفسيمه تس دئيب، پوللار يمي بيريرى سينين اوستونه چينله ييب، يارى نيسي يارى نقد، رحمتلى فيض الاسلامين ترجمه سى ايله، اون بير تومنه بير جيلد نهج البلاغه آلديم. اؤز پاييم و چيخاريم قدر بو كيتاب منى توتدو و اوره كيم اونا هن دئدى.

بو كيتابين او گونلرده كى دينين قورو قرائتى ايله هئچ توتارى يوخ ايدى. اورادا تازا و دردلى بير سؤزلر وارايدى. اونو اوخودوقجا ائله بيل جانما ياغ ياييليردى. اوگونه جن مينيل مه ميش بير داچايا تاى ايديم كى هئچ كيمه مينيك وئرمز و اونون اوخونماز ديليني هله هله آدام اوخويا بيلمز. خئيلى كيتابلار و آيرى آيرى ترجمه لر اوخويوب يئمله بيرديم و اؤزوم دوشوندوكلرى مين يوزده بيريني ده غلط بيلمه بيرديم. حضرتين حئكمتملى قيسسا سؤزلرى نين بير نئچه سيني و آغيزلارى سولانديران چوخلو آيرى سؤزلرى ازبرله ييب گووشه مكله، اؤزومو بوغدا بازاريندا گؤروردوم؛ بورادا من ايديم باغداددا كوئر خليفه. او ايللرين من ياشدا جاوانلارا اولان آغير شرايطينه گؤره و سيني مين ده اقتضاسينا گؤره بورونوم يئللى ايدى و هله ده جير يلمه ميشدى. بير نفر بيلن ده يوخ ايدى تا اؤزوم بيلمه يه بيلمه يه، كوركومه داراشديريلان بيره لرى كوركومدن آيرسين و منه تايلارادا بير قورو حق وئرمك اينن او دونو آلسين. گؤرونمز اما زوققولدايان يارانين اوستونه مرحم قويسون و يارا اوستن يارا ويرماسين. ايش او يئر يئتىردى كى بير

● نھج البلاغہ نین تور کجہ ترجمہ سی ●

پارا ائولردہ ایستیکانیمی سویا چکر دیلر. بیرتیب داغیدان چوخی ایدی و سوواییب تیکن آز و تاپیلماز. ائله او حاللاردا یارالی بیر ایلان کیمی سورونوردوم و زهریمی اوزوم بیلمه یه بیلمه یه هر نه یین اوستونه تۆکمه یه حاضیرایدیم، تا مین اوچ یوز قیرخ ایکیده، عاشورا گونو تانیش بیر ائوده قوناق ایدیم؛ ساحات بیرایدی. حسین، ایلده بیر نئچه ساحات موولا دین شہرین تایی باشیلاری و بوتون شہری و حضرتی بو ایکی ساحات الی قولتوق اولدوقلارینا خاطر بورجلو سالانلار، مجلسین یوخاری باشینی بزہ میشدیلر. من و بیرده حمید مجلسین گیرن یئرینده، باشماقلار جوتلہ نن یئرده اگلش میشدیک. کئچمیش گوندور، حمید بیلیم نہ یی مندن سوروشدو، من اونون جاواییندا دؤنوب دینندہ کی بو سؤز علی علیہ السلامین نھج البلاغہ سیندہ دیر و معناسیدا بودور، احسان صاحبی نہ آلدی و نہ ساتدی، اوجا سس ایلہ، ائله کی مجلس ده کیلر ائشیت سین لر، دئدی: حیدر آغا، چوخی چوخی باغیشلا گینان ها، سن ایلہ منہ نھج البلاغہ دن دانشماق نہ مہ نہ یئمکلیک دیر.

بوغلاری یاغلی ایکی آدلی، زعفرانلی پیلوو ییین لر، بوژبوژ منہ ساری باخاندا، سؤزومو آزدیریب گولہ گولہ دئدیم: آلاہ تازا چیخان بو درس لری چیخاردانلارا لعنت ائله سین. بونلاری مدرسہ ده بیزلرہ اوگرہ دیدیلر.

او حالدا کی تیکہ گلیب بوغازیمین یولونو توتموشدو، اورہ ک گؤزومو گؤیہ ساری توتدوم و دئدیم: ای حسینین آلاہی! سن اوزون شاہید اول کی عاشورانین گونونده، ایکی آدلی لار، یومورتا ساریلی زعفرانلی پیلوو، حسینین

• نھج البلاغہ نین تور كجہ ترجمہ سی •

آدینا آچیلان سفرەدن ییین حالدا، حسینین مظلوملار مظلومو آتاسی نین سۆزونو معنا ائله یین یئردە حیدری نەدە، نەمەنە یئدیرتدیلر. اورە گیمدە آند ایچدیم کی عۆمرومدن بیرگون قالسادا آلاە دیین اولسا، نھج البلاغہ نی و خئیلک اونا تای بللی باشلی اولدوغوندا مظلوم اثرلری، اۆز آنا دیلیمە چئویرم.

ایشیمین آغیرلیغی ائله همان گوندن باشلاندى. تیکرارلانمایان تازە لیکلرایلە، اوزومە یئنی یئنی قاپیلار آچیلدی و علی نین قاتلاشیلماز دردلری، دئشیلمز یارالاریمی دئشدیلر.

نھج البلاغہ نین آیری-آیری شرحلرینی و ترجمەلرینی ییغماغا باشلادیم. بو کیتاب گنت گندە، یاشماق تۆکوب اۆزونون گۆزلیکلرینی منە گۆرستدی. اونا خاطریر مجبور اولدوم، اولدوقجا عرب دیلینی اۆگرەنم. لسان العرب کیمی دولغون سۆزلۆکلرە ال اوزالدام. تا اۆزومو قیرخ یئددی و قیرخ سگگیز ایللرینە سالدیم.

بیرگون شەھرلرین بیریندە بیر نفر تانیشین توکانیندا اگلش میشدیم کی دۆرد باندلی اولان بیر بلندگودان، بیرسی بانلادی: هر بیر ائودە ترجمەلی قرآن اولسا، ائله بیل کی اورادا بیر کوپ شراب ساخلانیلیدیر. خیس گلیب بوغازیمی توتدو و پیس کۆکدە اۆزومو ائوہ سالدیم. باهار بولودو کیمی دولموشدوم. اۆز اتاغیما گیردیم و قاپینی ایچری اوزدن قیفیللە دیم و عزیزلری اولموشلر کیمی گووہ-گووہ آغلادیم. حضرتین علمدار اولغوندا آند ایچدیم کی نھج البلاغہ نی آنا دیلینە ترجمە ائلمە یینجە، عزرائیلە جان وئرمە یە جە یم.

• نھج البلاغہ نین تور کجہ ترجمہ سی •

ابن ابی الحدیدلہ ابن میثمین شرحینی، علامہ ابوالقاسم خوئی دن بیرمی بیر جیلدلی منہاج البراعہ نی، ملافتح اللہ کاشانی نین شرحینی اوستاد جعفری دن اوزامانا جان یاییلان نھج البلاغہ لری اوخودوم. جورج جورداقین، "الصّوت العدالة الانسانية" سینی اوخویاندان سوئرا، شیعه اولدوغومدا اوتانجیمدان تر تۆکدوم.

مین اوچ یوز آتمیشدان هشتادایکی یه قدر، عؤمرومون دنلی ساحاتلارینی ترجمہ یه قیراغا قویدوم. بو کیتابین سؤزلری اوره گیمده زوققولدايان یارایا تایی ایدیلا ر کی اونا الیم و قلمیم توخوندوقجا بوتون وارلیغیم سیزیلتی یا گلردی.

علی نین دؤزولمز آغیر دردینی ائشیدن او قویودا، هانکی بیر دؤزوم واریمیش کی قیامت قوپونجا آغیزیندان پؤشله ین قاینار سو پوسگورمه دی؟! مولا علی، نییه گرک کمیلین الیندن توتوب اونو چؤل باییرا چکمه سین تا اوزونو بوئشالدا بیلسین؟! یئر اوزونده تیکیلن، منم دیین، اوزونو جارلایان هانکی بیر حکومته ده او چیخار اولا بیلر کی علی نین سؤزلری اونون کورکونه بیره داراشدیرماسین. بو گونه جان هانکی بیر قورقو و نیظام دا او قورساق وار تا ساوادسیز محمّدین بو سؤزونو کی علی علیه السلام مالیک اوغلو اشتره یازیر، سیندیره بیلسین: «پاکلانماز او اومت کی اورادا ضعیفین حقی قولو زوربادان قورخولو و دیسگیلتی لی آلین سین. و شاققیلتی لی آلینماسین». تانیدیغیمیز بئلنچی بیر نیظام آرتیق خلقینه اورک یاندران اولسا، بو سؤزون قیراغیندان سایماز یانا کئچر و ائشیتسه ده ائشیتمه دیم دیر. ایش باشیندا اولان بیرسی، ائشیدنده کی بیر نفر السیز عادی سلامدان آرتیق شیره لی و یاغلی اونا سلام وئیر، علی دیین آدم اولسا، دؤنوب

• نهج البلاغه نين تور كچه ترجمه سي •

اؤزونو دانلامالیدی کی وای منیم حالیم اوئسون کی بیرینین آنا سودوندن حلال
حقیننی قیفیله ویرماقلا اونو بوته هر کیچیلمه گه و رهلی سلام وئرمه گه مجبور
ائله می شم؛ متعال آلا له منیم سلامیمی نه ته هر آلا جاقدیر؟

ترجمه ایشینده آیری آیری مترجم لر و دیل لر، منیم سایین معلّمیم اولدولار؛
بیرینجی آددیمدا، نهج البلاغه نین حقینده بیر سؤزلوگون یثرینی بوئش گوردوم،
چالیشدیم بو قونودا لوغت ایشینه باش قوشان شارح لردن فایدالانام، او جمله دن
علامه خوبی، ابن میثم، صبحی صالح و آیریلاری الیمدن توتدولار. بشقا با
قویمالی، اؤنملی بیر ایش گؤرنمه سمده بیرینجی آخسار آددیم لاری آتا بیلدیم تا
انشاء الله اؤنملی بیر ایشلر گؤره نلره یول گؤرسه دن اوئسون.

ای قلبی باشیندان ایره لی پارچالانان یار...

و العصر شعرلری و خئیلک آیریلاری ...

بو قیزدیرمالی گونلرین محصولودولار کی اونلاری حورمتلی دوستوموز
مقدّسی جنابلاری دئمیشکن «یازماسایدیم اولردیم»¹ اما من های کوی سالمادان
سسیمی ایچریمه قایتاریب، شیشده توستوله ین کباب کیمی یازدیم. و اؤزومو او
بیر آلاها تاپشیردیم.

حورمتلی اوخوجولاریما آن چوخ دگرلی اما اؤزونو گوزه چکمه ین بو نکته نی
خاطیرلامالیام کی دانیشیق دیلی یازی دیلیندن، بیر اولدوغوندا آیری بیر دیلدیر.

¹ - «یازسام اولدوررلر، یازماسام اوللم». رضا مقدسی.

• نھج البلاغہ نین تور کجہ ترجمہ سی •

دانشیق دیلی یازی دیلیندن، اؤزلوگونده، اړکووین (صمیمی) شیرین و اوره گه یاتیم بیر دیلدیر. آنانین باخیشی کیمی اوندا قوندارمالیق و اؤزگه لیک یوئخدور. بو دیل ایچگین ایچریلر دیلی دیر. بو ایکی دیلین اؤزلرینه گؤره، بیر اوزغونلوکلری واردی کی اؤز یئرینده بحث اولونمالیدیر.

قرآن، انجیل، زبور و مزامیر و آیری- آیری گؤیدن گلن کیتابلار و هابئله نھج البلاغہ کیمی شاه اثرلر، هامیسی دانشیق دیلینده اولوبلار.

بو گونه قدر الیمه دوشن ترجمه لرین هامیسینی، من یازی دیلینده گؤرموشم. الی نیزده کی بو ترجمه ده اما من آلاه دین اولسا، دانشیق دیلینه، یاخینلاشماق ایسته میشم. ایستیلیک، اوزغونلوک و اړکووین لیک، بو دیله سینی شن بیرسینه، اؤزونو آرتیق گؤزه چکه جکدیر.

حیدر عباسی

